

CANADA.

THE SWEDISH WEEKLY

ARG. XI

Winnipeg, Manitoba: Onsdagen den 5 Augusti.

N:R 31

Resentryck

af C.

Forts. fr. föreg. nr

Efter intagen lunch i hvilken hela familjen, på gammalt hederligt svenskt maner deltog, var värden artig nog att visa mig egorna. Där fick jag, för första gången sedan jag för många, många år sedan lemnade fosterlandet, se höstråg, ett stort vackert fält, som snart färdigt att blomma, böjde sig för den stilla sommarbrisens i mjuka vågor. En massa änder kretsade öfver sjön och voro väl inom skothåll men som det är förbjudet till den första september, fick jagtjefven lägga sig. Dock kom jag öfverens med min artige värd att jag vid jagttiden, i sällskap med en god vän skulle taga hans gästfrihet i anspråk, dessutom kommer äfven min lilla gumma att följa med, icke för att jaga, men väl för att bese landet, som hon redan på min beskrifning är alldeles förtjust ut. Hvetefält, bränningsar och nyddingar samt en liten trädgårdstappa; allt besågs och apprecierades.

Vid vår återkomst blef jag presenterad för ortens skräddaremästare, som midt i sommarvärmens sydde på en skinnpelsskjorta. Han var en äkta svensk typ, och det kändes liksom i den gamla goda tiden", att få bjuda honom på en pris snus.

På eftermiddagen skulle det bli picnic och dit måste jag naturligtvis gå för att få träffa och se så många som möjligt, af koloniens inbyggare, ty dit skulle de naturligtvis både stora och små.

Och dit kommo de också, stora folk och småfolk, män, kvinnor och barn, gläande, äkande och ridande, ja, somliga hade till och med låtit hundarna följa med.

Vid tretiden samlades man samman och fram mot emfunden var det omkring 250 personer där. Det kan väl hända att där funnos flera men som platsen var beväxmed vackra löskog var det omöjligt att på en gång kunna få sikte på dem alla.

Ja, där fanns både präster, borgare och bönder och kungen med. Hvad, hör jag eder utropa, kungen? inte vill du väl försöka att inbillas oss att kungen rest ända till Scandinavia för att vara med på en liten koloni-picnic?

Jo, säger jag, kungen var där, fast här liksom på andra platser får titeln tagas med reservation. En platform hade för tillfället blifvit uppbyggd och en orgel ditslyttad, och där var både sång, tal, dans och lekar.

Mat och förfiskningar hade föranstalts af en gemyttlig stockholmare, i hvilken jag råkade en gammal bekant, ty vi hade redan för ett tretioårligt sedan mötts som hastigast, fast i en helt annan del af världen och under helt andra förhållanden. Emellertid fanns där både mat och kaffe eller för att använda ett skånings uttryck: "där fanns med, och go mad, och god mad i rättan tid".

Man hade visserligen påstått att unga rusigvande drycker skulle serveras, men det var nog med dem, som det står i visan "De syntes ej mer, men de fanns där ändå", ty fram på kvällen började ett par, tre stycken att bli litet "glada", och där fanns till och med en "som både spotta och svor", som pojken sa om den som försökte vara karlavulen.

Men jag har ju alldeles glömt bort att tala om "fruttimret". Där fanns både unga och — yngre, gifta och ogifta, både vackra och — vackrare, ty det fanns väl ingen som vågar komma och påstå att inte alla kvinnor äro vackra, på ett eller annat sätt, ty som ett gammalt ordspråk låter "den ena tycker om mor och den andra om doter och så bli de gifta båda två".

Ja, det är visst och sant att där fanns fruttimmer, och snälla och rara tycktes de alla vara så inte tro vi att någon af dem behöfver stanna på "öfverblifna kartan", åtminstone så jag några unga par som suto och kutradd, så där mellan fyra 5:00, eller giango omkring

med armarna om hvarandras lif och att samtalen rörde sig om hvar han skulle ta homestead eller när bröllopet ska bli, det vågar jag närapå "slå mig i backen på".

Jag blef presenterad för nästan allihop och alla både mig vara välkommen hem till deras farmar för att se hur de ha det, och som inbjudningarna kommo på ren svenska beslöto jag att ta deras välförhållanden i anspråk, och som jag råkade träffa denna tidsnings agent på platsen och han äfven skulle ut och hälsa på gubbarna — och gumorna — beslöto vi göra sällskap.

Jag glömde alldeles bort att jag var i Canada ty här talades svenska öfverallt och det hela liknade mera en midsommarfest hemma i gamla landet än någon jag ännu bevästat i Amerika.

Hästarna selas, vagnen kör fram i klifver mor och barnen Piskan smäller Hundens skäller. Vet han ej skam Far klifver i Hej och hi.

Mot hemmet det bär under skämt och skratt "Vi träffas vid kyrkan, godnatt, godnatt"

Och så "Lycka på Rejsen".

Jag för min del, som ej hade så långt att gå knallade mig iväg hem till fots i sällskap med tidsningsagenten nöjd och belåten med min dag.

Morgon därpå voro vi ute för att skaffa oss åkdon för att kunna fara omkring och hälsa på.

"En häst fick jag låna här, och en annan på ett annat ställe och så en vagn på ett tredje och så var ekipaget färdigt.

Nu skulle trakten beses från den ena ändan till den andra. En ung flicka som skulle fara omkring till en plats som skollärarinnas, tillbjöds att taga plats i vagnen, vi fingo på så sätt både sällskap och vägvisare. Och så bar det af, och hvad jag såg och hvilka äfventyr vi voro utsatta för, det skall jag berätta i nästa nummer.

(Forts.)

DEN NYA RIKSBANAN.

Premier Laurier framlade i torsdag för parlamentet Grand Trunk Pacific järnbaneförslaget. I sitt anförande redogjorde han utförligt för de skäl, som förmått regeringen att taga itu med saken. Han gaf först en liten överblick på canadiskt järnvägsbyggeri från samma år, och utpekade de felgrepp som då gjorts. Därefter följde de mäktiga argumenten för den nya riksbanan, huru den skulle blifva föreningslänken mellan Canadas alla provinser.

Det stora landområdet mellan östra och västra Canada, som likt en öken skiljer dessa delar åt, måste öppnas upp och befolkas om den canadiska nationens homogenitet skall kunna bli behållas. Canadas självständighet i kommersiellt hänseende måste likaledes tryggas genom en utfartsväg till en isfri Atlanterhamn. När vintern kommer måste all frakt skeppas i bond genom Förenta Staterna till Boston eller New York. Mer än en gång har detta privilegium satts på spel, när någon internationell tvistefråga mellan Förenta Staterna och Canada uppstått. Detta förhållande har mer än en gång känts olidligt, och i det ögonblick Canada fått sitt järnbanenät i direkt förbindelse med en isfri hamn, är dess handel också tryggad.

Vilkoren för denna banas byggande hafva också hälsats med nästan allmänt bifall. Under det regeringen bygger sträckan mellan Winnipeg och Moncton skall Grand Trunk banan på egen kostnad byggas mellan Winnipeg och Pacific kusten utan panningebidrag och utan en acre i landgrant. Staten skall emellertid betala räntan under de sju första åren hvilket beräknas uppgå till omkring \$13,000,000, hvilket är lika med

öfverskottet i statskassan för innevarande år.

En del af detaljerna hafva för anledt åtskilligt meningsutbyte, och äfven Mr Blairs afgång från ministären. Detta är dispyter om Interkolonialbanan. Men som den öfriga ministären är enig i denna punkt och fast beslutet att stå eller falla för den, måste man taga dess agreement såsom giltiga. Kostnaden för den nya banan antogs af en del skol öfverskriftda beräkningar. De trakter, hvarigenom banan skall dragas siges också vara ökända. Men dessa invändningar hafva bemötts. Under ett kvartsekel hafva expeditioner, utända af såväl dominion som provinser regeringarna undersökt dessa trakter och det är ej för mycket att säga, att Canadas naturliga rikedomar äro till största delen ökända.

Hvilken epok i vårt lands historia denna banas byggande är, kan lätt inses. Canada är danad att blifva en stormakt på denna kontinent, som en dag skall täfna med Förenta Staterna och kanske utöfva en valbehöflig makt över dem. Det viktiga steget för Canada är att göra sig oberoende i kommersiellt hänseende så att landet kan ostört agna sig åt utvecklingen af sina naturliga resurser. Detta är den stora national ekonomiska sidan af saken för hvilket ingen borde rygga tillbaka.

Canada-Nyheter.

Det nya universitetet i Calgary kommer att öppnas i september.

En koloni från Cape Breton har beslutat att slå upp sina boplatser i nordvesten. Detta deras beslut har fattats sedan de fingo höra att bli en rikskoloni G. T. P. skulle bli en värlighet.

Kroglicens för fornyats i Rat Portage för ett år.

I Ontario har under året 120 nya industriella företag etablerats.

I Rat Portage fordrar den skatt betalande befolkningen att snart få ett tillfredställande vattenverkssystem.

Träffad af fallansjuka just som han lutade sig öfver ett kar fyllt med vatten, blef häromdagen D. Decan i Toronto Junction. Den olyckliga, som vid tillfället var ensam kunde ej hjälpa sig sjelf, utan lams något sednare, med huvudet under vatten men den öfriga kroppen torr, död.

Folk i massor strömma nu till Okotoks sedan man där i närheten upptäckt rika källor. Denna nya kol lär vara den bästa antracitkol som finnes och skall den nya upptäckten, om den motsvarar förhoppningarna göra det möjligt för Canada att själv frambringa den hårda kol som behöfves för eget behof och slippa att som nu importera den från F. S.

Det elektriska ljuset som användes på lokomotiven tyckes ha en egen invärkan på djur så att de förors alla kraft eller tänka på att rädda sig undan det framrusande tåget. Så blef häromdagen en fullvuxen älg öfverkörd i närheten af Rainy River stationen och en lokomotivförare som lutade sig ut genom fönstret kom i så nära kollision med en förblindad älg så att hans hatt afslogs.

Prof. Lessard, från Montreal Sinskola drunknade i lördags under försök att bistå en hjälpsökande badare. Professorn, som hade sammit den nödställda till hjälp greps af dennes i dödsryckningarna krampaktigt tillslutna händer, om halsen, och kunde ej frigöra sig utan bortfördes båda af strömmen till en gemensam graf. Prof. Lessard hade räddat många människolif och hade med sin daljen från Canadiana Human society.

Utställningen i Moncton var, oaktadt regnet på måndagen och de

mörka skyarne på tisdagen, dock besökt af omkring 1,000 personer hvardera dagen. De exponerade kreaturen voro alla af sardes utmärkt ras och exemplar, hvarför domaren hade ganska svårt att rättvist dela ut prisen. I somliga fall var det ända till ett dusin, djur uppställda och för att välja af de nästan alla lika vackra djuren fördrades i sanning en ganska stor omdömesförmåga.

En ny bank kommer att öppnas i Calgary. Det blir den sjunde banken på platsen, hvilket bevisar att staden växer till sig i storlek och välstånd. Detta blir äfven den tredje banken som öppnas där sedan den första oktober. Framåt går det i nordvästern med väldiga steg, och det är ej underligt då man betänker att den närliggande trakten blir allt mer och mer befolkad och att det är just genom farmarnas som Canada har sin största dragningskraft.

I och med den förökade invandringen har och utvidgade handelsförhållanden inträdd, hvilket synes af de förökade bankklaringarne under det nu förlutna åskallåret. Ökningen är så enorm att den på två år eller sedan 1901 har nästan tredubblats, och man kan tryggt påstå att det kommande året skall gifva ett ännu vackrare resultat. På rörelsekapital och företagsambet finnes numera ingen brist och Canada har nu blifvit utvandrarnes Eldorado.

Omräkningen för Kildonandistriktet i afseende på valet visar annu en seger för de liberala. Vid omräkningen visade det sig att den liberala kandidaten hade en majoritet af fem röster. När det ena efter det andra fallet af omräkningar utkomna med dylika resultat har man fullt skal att påstå att en del "returning" embetsmän varit mer än lofligt "partiska" i fråga om rätt för röster att bli en värlighet.

En elektrisk storm hemsökte i förgår Souris, Man, och förde död och förödelse i sin väg. En svensk vid namn A. E. Asproth träffades af blixten och dödades ögonblickligen. Han var på arbete med järnvägsreparation två mil öster om Delan när olyckan inträffade. Hans båda kamrater Wickström och Erikson döfvades af den elektriska strömmen men förblevo i öfrigt oskadda. En galicier som äfven var med uppslapp oskadd men blef så förskrämd att han tog till flykten och har sedan ej afhörts.

Ett nytt bevis på Canadas utveckling synes af den förökade verksamheten inom länekompagnier. Registrationsrapporten af länekorporationerna visar en ökning i Ontario ensamt af omkring \$18,434,511 i 1901 till \$27,919,585 för närvarande. Kapital och ränta utgitt från läntagare har stigit från \$40,127,253 till \$51,242,211. Depositioner har ökat från \$26,554,152 till \$31,883,687. Runtan på insatt kapital har fallit från 4.02 till 3.84 per cent och på landmottagares från 6.12 till 6.10. Vardet af panttagna egendomar öfvertagande för lån har fallit från \$760,929 i 1901 till \$537,982 i 1902.

"Så här går det till nere hos oss i södern" hördes skrivas från ett dusin negerstruper hvars innehafvare voro passagerare på Brandon branchen af C. P. R. s lördagsståg under det att de drog fram raksnifvar och revolver för att med dessa "liksom i södern" afgöra sina tvister. Två fruttimmer svimnade och ett kom i så hysteriska skakningar att hon måste föras från tåget i Portage la Prairie för att komma under läkarevård. De stridslystna svarterarna voro medlemmar af ett minstrelsällskap, som under utställningen uppträdde i Brandon. Tåg-

personalen lyckades slutligen öfvervinna de stridslystna att Canada ej låg i södern och att de måste ta seden dit de komma eller klypa i finkan.

Mr John Zetterlund har af domaren Meyers inköpt block 19 vid Minnedosa.

Ovanligt rika guldfynd har gjorts i det guldfyndande distriktet Poplar creek och på Lucky Jack "claims" har guldklimpar af en hands storlek framdragits. En egendomlighet med denna grufva är, att då telegraf trådarna i Lardeau skulle repareras slogo arbetarne upp sitt tält på samma plats hvarst guldförskarne, två veckor sednare, upptäckte den nu så rikt gifvande grufvan, fröganande att de vid tillfället rasade öfver en förmögenhet på flere millioner. Det måtte allt vara svårt att hafva sofvit på guld och sedan få veta att andra fått hvad som varit dem så nära, men så är ju ofta livets gång; man reser långa vägar för att slutligen finna att man haft det mest värdefulla rätt i sitt eget hem, fast man "st då ej observerat det.

PARLAMENTET.

Hon. Mr Sifton har framlagt några tillägg i "Grain-akten" i öfverensstämmelse med "Western Grain Growers Associations" önskingar.

Grand Trunk billen är nu under diskussion i parlamentet. Mr Borden, ledare för den konservativa oppositionen, arbetar emot att alla krafter. Förslaget innebar, att bana konstrueras från Moncton till Pacific kusten. Den östra divisionen mellan Moncton och Winnipeg bygges mellan af regeringen, den västra, mellan Winnipeg och västkusten, af G. T. bolaget. Bolagets kapitaliseringsrätt är satt till 45 millioner dollars, och regeringen garanterar bonds endast till 1 af verkliga kostnaden. Grand Trunk bolaget erhåller statsbanans hyresrätt för en tid af sju år.

Kontraktet mellan regeringen och Grand Trunk Pacific bolaget är följande:

Dominionregeringen garanterar för femtio år bonds för tre fjärdedelar af kostnaden för västra divisionen. Grand Trunk bolaget garanterar den återstående fjärdedelen.

Bolaget skall använda 20,000,000 för banans utrustning, daf 5 millioner för östra divisionen. Banans konstruktion i västra divisionen måste blifva af samma grad som G. T. banan mellan Toronto och Montreal.

Under de första sju åren skall staten betala räntan på bonds, utgifna för konstruktionen af banan genom Klippbergen.

Efter sju år skall bolaget betala intresset, om inkomsterna det medgifva. Medgifva ej inkomsterna detta, skall regeringen betala, hvilket skall återbetalas på följande sätt:

Dessa summor, så utbetalda, skola laggas till kapitalet på första inteckningen, som regeringen erhållit som säkerhet för sin garanti af bonds.

Efter tio år, om bolaget ej kan betala de garanterade tre procenten på sina bonds, skall regeringen taga banan i utmatning.

På prarioskitionen skall bolaget betala intresset på sina bonds. Den östra divisionen skall byggas af regeringen och uthyras af G. T. R. för femtio år mot en hyra af tre procent af banans kostnad.

Denna bana skall byggas under öfverinsende af kommission, hvar G. T. R. skall hafva säte och stämna, på det att bolaget må kunna bevakas, att konstruktionskostnaden ej blir för hög.

För sju år skall bolaget hafva banan hyresrätt. För de följande tre åren, om inkomsterna ej medgifva hyresafgiftens erlägg-

Pius X.

fr namnet på den nyvalde innehafvaren af Petri stol. I tisdags middag blef det följande afgjort, att kardinal Sarro, Patriark af Venedig, blifvit korad till Leo XIII:s efterträdare samt tagit namnet Pius X.

Den nye påfven är född i Venetien 1835, beskäffes såsom en lär, godgjord, energisk man, en väldig predikant, duktig styresman och organisator, beskyddare af de sköna

konsterna, och hans grundlighet har öfvergått till ett ordspråk. Den aflidne påfven utpekade honom såsom sin efterträdare. Om dömen i utlandets press öfver valet äro fördelaktiga. Det återstår blott att se, om Pius kommer att följa sin föregångares politik i att förblifva fånge i Vatikanen eller om han föredrager att vara fri såsom enbart chef för en andlig institution.

Fran utlandet.

Kamferätning, i Förenta staterna har det bland damerna blifvit en mycket utbredd övna att förbättra hyn. Det antages allmänt, att kamfer, intaget regelbundet i små doser, gifver en ovanligt klar och hvit hy. Då kamfer framkallar en lätt kronisk förgiftning, som förnimmes såsom behaglig, är det mycket svårt att väja sig af med kamferätningen. Alla kamferiärer ha ett drömande, själsfrånvarande ansiktsuttryck, och hos de festa förekommer ett ständigt behof af hvilat eller söm. Långvarigt bruk af kamfer har till följd ett allmänt svaghetsstillstånd, och stundom kunna symtomen påminna om kronisk alkoholism.

Ett vetenskapsens offer. För några dagar sedan fann en rysk lär, fil. doktor Filippoff, redaktör af "Vetenskaplig revy", som utkommer i Moskva, döden i sitt laboratorium. Man trodde först, att han dött af ett slagfall, men ett bref, som Filippoff dogen före sin död skickat till en tidning i Moskva, tyder på att han blifvit förgiftad af ett ämne, som han använde vid sina experiment vid arbetet på en uppfinning, som skulle göra

I detta bref skriver Filippoff följande: Jag har upptäckt ett medel att genom elektricitet på be tydliga afstånd öfverföra explosiv kraft. Genom denna metod skulle man kunna åstadkommas denna verkan på flera tusen kilometers afstånd, så att en explosion, som förbereds i Petersburg, skulle kunna verka i Konstantinopel. Jag kan tillägga, att medlet är både enkelt och billigt.

Då med ett sådant förstöringsmedel kriget skulle blifva en galenskap, skulle folken blifva tvungna att slädes afstå därifrån. Jag är tvungen att vara mycket försiktig och af detta skäl mycket långsam i mina experiment, emedan jag måste handskas med mycket farliga ämnen, somliga ytterst explosiva och andra ytterst giftiga.

På Filippoffs bord anträffades anteckningar, som visade, att han handskades med blåsyra, och des är troligt, att hans död orsakad af detta farliga gift.

Nordbor.

Goodwill, Sask. den 25 juli 1903.

Jag tar mig härmed friheten att i sända några personliga intryck öfver Canada och dess förhållanden.

Som jag nu vistats öfver två år härstads kan jag förfoga öfver mera material ur mina personliga iakttagelser än förr. Om ni emellertid tänker att jag under dessa två år hela tiden medföljt Canadas utveckling är ni misstagen ty jag har under tiden endast då och då gjort korta besök i Winnipeg och Rosthern och har ej vistats så mycket i Canadas nordvest som i Rysslands provins vid Saskatchewan floden.

Om Sigfrid Pettersons i Birds Hill död meddelas vidare. Han var sysselsatt att reogöra brunnen på farmen och använde dynamit att spränga i botten. Trots varningar nedsteg han i brunnen för tidigt. Hans släkting, Anderson frade ned honom, och om en liten stund fick han signal att hala upp. Han fick ej upp repet mer än halfvägs förrän Petterson släppte repet och störtade ned i brunnen Anderson och en annan man sökte att stiga ned, men blefvo båda upptagna sanslösa. När Petterson sedermera blef upptragen var han död.

Den onkomne var född i Torups församling i Halland 1876, och hade under en följd af år drivit en farm ute vid Birds Hill. Han begrafvades i onsdags å Brookside kyrkogården. Han efterlämnar en egster i Winnipeg, Miss Alberta Petterson.